СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 218. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 19-го ВЕРЕСНЯ 1951. — No. 218. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 19, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свобода": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ПРЕЗИДЕНТ ТАВРУЄ СОВЄТСЬКУ ТИРАНІЮ — ЯК НАЙГІРШУ ЗА ВСІ ЧАСИ

Вашингтон, 17 вересня. — Президент Труман порівняв теперішній російський уряд до „хижої звірюки", совєтську тиранію натаврував, як „найгіршу за всі часи", а совєтську конституцію назвав таким саме обманом, як і ті договори, що їх складає Росія і що не варті навіть того паперу, на якому вони написані. Таких слів ужив президент у промові, коли явився в Конгресовій Бібліотеці з нагоди вкладення оригінальної копії Декларації Незалежности і копії Конституції в скринках заповнених гелієвим газом і покритих склом, щоб зберегти ці документи для майбутніх поколінь.

Ці два американські документи, сказав президент, зробили Америку великою, бо зберегли для народу волю. Зате совєтська спільнота — „це нетрі, крізь які нестримна сила уряду підкрадається наче хижий звір, що залякує всіх людей". Труман порівняв невільничі табори на Сибірі до „таборів смерти гітлерівської Німеччини", а це „вказує, що невгамована сила уряду може бути більшим лихом у нашій новочасній цивілізації, ніж це було за стародавніх часів".

У промові президент Труман виявив великі контрасти між демократичним ладом життя, в якому кожна людина — сама собі пан, а уряд це його слуга — і тоталітарною системою, в якій уряд всесильний володар.

Ошуканська совєтська конституція.

Президент Труман ствердив, що совєтська конституція написана так, наче б вона давала ґарантії народові, одначе на ділі „це тільки пусті обіцянки, бо громадяни Совєтського Союзу не мають змоги примусити уряд дати їм ці права. У Совєтському Союзі сила держави вища понад усі закони. Уряд не має обов'язку слухатися права. Наслідок цього такий, що громадяни Совєтського Союзу не втішаються тими вольностями, які їм ґарантує їхня конституція. У них нема свободи слова, ні свободи преси. Вони можуть бути арештовані без подання причин; у їхніх мешканнях можна переводити трус без судового наказу; вони можуть бути вбивані або заслані без справедливого суду і без відклику", пригадував президент. У цьому місці він вставив слова, які не були наперед написані в промові, кажучи: „Їх конституційні ґарантії такі ошуканські, як і їхні договори. Большевицький договір не варт навіть того паперу, на якім він написаний. Це тільки клаптик паперу".

Промову з критикою совєтської тиранії виголосив президент в год. 10 ранку, після чого поїхав на зібрання Краєвого Товариства Поштмайстрів у Конституšен Голл. Там Труман атакував таких людей, які на його думку, навмисне компромітують урядових працівників і службовців, необґрунтовано заперечуючи вірність і сумлінність їх праці, „щоб приєднати для себе голоси... Ми маємо найкращий уряд у світі і найвірніших та найбільш працьовитих урядових службовців"—твердив Труман. При цій нагоді президент скритикував змагання великих видавців журналів до втримування низьких поштових оплат при пересиланні своїх видавництв, щоб таким чином добитися великих прибутків із підприємства.

„АМЕРИКАНСЬКА КОНСТИТУЦІЯ—ЖИВА СИЛА В НАШОМУ ЖИТТІ"—заявив президент Труман в своїй промові в 164-ту річницю підписання цього історичного документу. Промовляючи в Конґресовій Бібліотеці у Вашинґтоні, в якій довершено церемоніяльного сховку оригіналів Коституції і Декларації Незалежности в скляну скриню та забезпечення їх перед знищенням, президент Труман рівночасно заявив, що „совєтська конституція не варта того паперу, на якому вона списана".

АМЕРИКА ЗАМОВЛЯТИМЕ ЗБРОЮ В ЕВРОПІ

НА КОНФЕРЕНЦІЇ В ОТТАВІ ПЛЯНУЄТЬСЯ КООРДИНАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ АТЛАНТ. ПАКТУ

Оттава, Канада. — Рада Північно-Атлантійського Пакту, зложена з міністрів закордонних справ договірних країн, обмежила свої вчорашні офіціяльні наради до звітів поодиноких підкомітетів, але справжній проґрес в нарадах зроблено поза офіціяльною сесією в приватних розмовах. Насамперед виявилося, що Британія та інші европейські країни серйозно занепокоєні дальшими втратами долярових резерв і Злучені Держави, щоб домогти розв'язати цю важливу для европейських господарств проблему, зобов'язалися поробити в европейських країнах великі замовлення зброї для аліянтських армій. Втрату долярових резерв в Европі вияснюється перестановою цивільної індустрії на військову та повільністю в розподілі коштів оборони. — Для справнішого полагодження цеї другої та цілої низки інших справ, міністри закордонних справ Злучених Держав, Британії і Франції рішили запропонувати спільно Раді, щоб вона створила окремий координаційний комітет, що його очолювали б такі спеціялісти, як спеціяльний дорадник президента Трумана в закордонних справах, Аверел Гарриман, французький експерт Жеан Моннет, та британський канцлер скарбниці Гюг Гейтскел. В намаганні допомогти европейським країнам в розв'язці долярової кризи, там будуть створені окремі бюра військового запотребування, — завданням яких будуть робити відповідні долярові замовлення на зброю для аліянтських армій. Це, подібно як інші американські оборонні заходи в Европі: розбудова військових, морських і авіяційних баз, розбудова комунікаційних получень і т. п., у великій мірі допоможуть европейським країнам розв'язати їхні безпосередні господарські труднощі, та рівночасно скріпить їхню оборонну підготовку.

ГЕН. РІДЖВЕЙ НА ІНСПЕКЦІЇ КОРЕЙСЬКОГО ФРОНТУ

ЧЕРВОНІ ПРОДОВЖУЮТЬ ВІДСТУП ПЕРЕД „ОБМЕЖЕНИМ НАСТУПОМ" АЛІЯНТІВ

Токіо. — Ген. Метью Б. Ріджвей, аліянтський головний командант на Далекому Сході, відбув вчора несподівану інспекцію корейського фронту, щоб одержати з першої руки інформації про розвиток „обмеженого наступу" аліянтських військ на центрально-східній ділянці та обговорити на місці можливості і потреби аліянтського фронту на випадок, коли б червоні остаточно цілком зірвали переговори в Каесонґ в справі перемир'я. — На фронті ген. Ріджвей відбув довшу нараду з командантом аліянтських сухопутних військ в Кореї, ген. Джеймсом Ван Флітом. Після повороту ген. Ріджвея до Токіо, з головної аліянтської квартири повідомлено офіційно, що його поїздка на фронт була „рутинова" та відносилася до провірки теперішнього положення на фронті, як і до можливостей його дальшого розвитку. Вміжчасі, комуністи на центральному і східному секторах фронту, зазнавши великих втрат впродовж останніх двох тижнів аліянтського „обмеженого наступу", намагались вчора „від'взатись" від аліянтських військ, залишаючи свої укріплені позиції та відступаючи дальше на північ. В слід за червоними обережно поступають війська двох американських дивізій, що беруть участь в наступі. Холодний дощ, що з малими перервами падав впродовж вчорашнього дня, — обмежував акцію авіяції. На центрально-західному фронті в районі ворожого „залізного трикутника", панцерні патрулі аліянтів „пробували терен", — запускаючись далеко у ворожу територію і натрапляючи тільки на „обмежений" спротив ворога. На цілому фронті аліянтські війська пляново розгортають свою акцію, приготовляючись на випадок, якщо б комуністам захотілося зірвати переговори і відновити війну на повну скалю, до чого вони безупинно приготовляються.

ЗАХІДНА НІМЕЧЧИНА СПОДІЄТЬСЯ ПОВНОЇ СУВЕРЕННОСТИ

Бонн, Німеччина. — Західно-німецький уряд сподівається, що теперішня конференція міністрів закордонних справ країн Атлянтійського Пакту, що відбувається в Оттаві в Канаді, признає Західній Німеччині повну суверенність, в заміну за її приступлення до західно-европейської оборонної системи. Кінцевих рішень в цій справі західно-німецький уряд сподівається зокрема в результаті переговорів з аліянтськими високими комісарами, що мають відбутися наступного тижня. До такого висновку приходять західні спостерігачі на підставі повідомлення про надзвичайне засідання західно-німецького уряду та відкликання в останній хвилині приготованого вже звернення канцлера Аденауера до німецького народу. Причини відкликання цієї промови не подано, але нею мала бути фаза, в якій канцлер відкидає пропозицію комуністичного східно-німецького прем'єра відносно все-німецьких виборів. Промову відкликано, хоча вона вже частинно була відома і навіть продісталася до місцевої преси. Тепер ця промова має бути відповідно змінена і її виголосить Аденауер в середу. В повідомленні з надзвичайного засідання німецького уряду висловлюється надію, що конференція з аліянтськими високими комісарами наступного тижня задоволить в результаті аліянтів і німців, що взаємно потребують себе в теперішньому міжнародньому положенні.

АЛІЯНТИ В КОРЕЇ ОЧІКУЮТЬ КОМУНІСТИЧНОЇ ВІДПОВІДІ НА ПРОПОЗИЦІЇ ГЕН. РІДЖВЕЯ

Токіо. — Головна квартира Об'єднаних Націй на Далекому Сході повідомила, що аліятнські зв'язкові офіцери в Кореї „очікують на поґотові" продовжувати переговори в справі перемир'я, якщо б комуністи прийняли вчорашні нові пропозиції ген. Ріджвея відносно обговорення задовільних для обох сторін передумов дальших нарад. Ген. Ріджвей, в своєму посланні до комуно-корейського премієра і комуно-китайського команданта в Кореї, запропонував червоним відновити перервані ними в дні 23-го серпня переговори, не ставляючи цим разом жадних окремих передумов, але й відкидаючи комуністичне домагання щодо визнання аліянтами підсуваних їм „порушень" невтральности Каесонґу, яких вони не допустилися. В повідомленні головної квартири сказано, що аліянтські зв'язкові старшини „готові продовжувати переговори в справі перемир'я, як тільки комуністи відкличуть їх перерву". В повідомленні додається, що хоча в справі невтральности Каесонґу ніколи не досягнено ані не підписано будь-якого порозуміння, проте аліянтське командування докладало всіх зусиль, щоб ту невтральність респектувати. З комуністичного боку немає ще жадної відповіді на нові пропозиції ген. Ріджвея.

УРЯД МАЄ ЗБРОЮ ПРОТИ НЕПРАВНОЇ ПІДВИШКИ ЦІН

Ню Йорк. — Ерік Джанстон, адміністратор економічної стабілізації, остеріг, що уряд має готову зброю проти таких людей, які поламають постанови про контролю цін і платень, а саме, накладатиме вищі податки на операторів чорного ринку, головно в промислі м'яснім і металевім. Це виявив Джанстон у промові на зібранні адвокатського товариства. Відповідну поправку до закону вже ухвалив Конґрес і вона ввійде в життя разом з новим податковим законом. Поправка до закону дозволяє накладати податок на таку підвишку, що порушує закон про контролю. Він заповів, що контроля цін і платень триватиме ще два роки.

СЕНАТ ПІДВИЩИВ ПЛАТНЮ ФЕДЕРАЛЬНИХ СЛУЖБОВИКІВ

Вашингтон. — Сенат схвалив законопроєкт про підвищення платні на десять відсотків для федеральних працівників, число яких сягає мільйона осіб. Підвишка для поодиноких осіб виноситиме найвище $800 річно. Сенатська комісія ухвалила підвишку для поштових службовців на 8.4 відсотки, а повний Сенат підніс цю підвишку до 10 відсотків. Вил іде тепер до Палати Репрезентантів, де комісія схвалила була підвишку для поштових службовців рівно по $400 річно. Сенатська комісія ухвалила підвищити загальні видатки поштового департаменту на $340,000,000, бо підвишка буде обов'язувати від 1 липня.

ПРОБУВАТИМУТЬ АТОМОВУ ЗБРОЮ НА АРМІЇ В БОЮ

Вашингтон. — Вже склали пляни як вживати атомову зброю проти армії в боєвих формаціях. Ці проєкти випробують при найближчому вибуху атомової зброї, який переводитиме Комісія Атомової Енергії на рівнині Француза в стейті Невада. Команда армії виявила, що в тих впправах буде брати участь 5,000 вояків і офіцерів армії, фльоти й повітряних сил. Пляни виявлені, коли президент зажадав нового приділу висотою $484,240,000 на вкінчення заводу для виробу водневої бомби над ріксю Савана, в Савт Кароляйні. На вправах в Неваді поставлять барикади, дротяні огорожі, цементові бункери і все інше, придатне для захисту від атомової зброї.

СЕНАТОР ПЕРЕМІГ ПРЕЗИДЕНТА У СПРАВІ ПРИЗНАЧЕННЯ СУДДІВ

Вашингтон. — Сенатор Пол Г. Доґлес, демократ із стейту Ілиной, здобув перемогу над президентом Труманом при найменуванні двох федеральних суддів у стейті. Сенатська правнича комісія підтримала сен. Доґлеса в його твердженні, що він має порекомендувати кандидатів на становище судді, а президент поступив самочинно, бо призначив їх сам без поради сенатора. Крім того, сен. Доґлес доказав, що кандидати президента не мають належних кваліфікацій і Сенат їх не затвердив.

215 СОВЄТСЬКИХ ДИВІЗІЙ ГОТОВИХ ПРОТИ ЗАХОДУ

Оттава, Канада. — Британський міністер оборони Еменуел Шінвел заявив вчора на конференції Ради Північно-Атлянтійського пакту, що Совєтський Союз має вишколених 215 дивізій, в цьому панцерних, авіяцію в силі 19,000 літаків та воєнну фльоту, — включно з 300 підводними човнами, що в кожній хвилині можуть бути використані до нападу проти Заходу. Ця величезна військова потуга тепер ще з кожним днем збільшується і становить справжню та безпосередню загрозу для світового миру. Шінвел остерігав, що військова і оборонна слабість заходу може тільки заохотити Совєтів до агресії.

НЮЙОРСЬКІЙ ПОЛІЦІЇ ЗАКИДАЮТЬ ХАБАРНИЦЬКУ ЗМОВУ

Ню Йорк. — Помічник повітового прокуратора в Брукліні, Джуліюс Гелфганд, читаючи акт обвинувачення проти 18 поліційних урядників і поліціянтів, засвяв підпільне царство незаконного сприймання грошей на всілякі заклади ик змову поліції, від найвищих до найнижчих урядовців і патрольменів для здобуття хабарів від власника незаконного підприємства гри, Гері Ґросса, який десять років діставав по $20,000,000 річно, а щоб постійно і без втручання влади провадити свої діла, мусів відкуплятися від поліційних „ошуканців, хабарників і злодіїв", даючи їм кругло $1,000,000 річно. Ці злодії й хабарники, це очевидно підсудні. Прокуратор засвяв їх діяльність як змову для припинення слідства і виміру справедливости, і заповів, що на це дасть докази. Головним свідком має бути саме Гері Ґросс, який пробував втекти від складання свідчення, одначе його зловили і тримають під наглядом. Він має подати імена офіцерів і патрольменів поліції, які брали від нього хабарі, а теж виявить, як діяла його підпільна машина. — Рудолф Галлі, який саме виставив свою кандидатуру на президента міської ради, вийшов з твердженням, що Франк Костело й інші підпільні особи далі мають владу в місті Ню Йорку і накладають свої контрибуції на різні підприємства.

ПОВІДОМЛЯЮТЬ ПРО АҐОНІЮ КАРДИНАЛА МІНДСЕНТІ

Відень. — Тут з достовірних церковних джерел повідомлюють, що засуджений комуно-мадярським судом на досмертне ув'язнення кардинал Міндсенті перебуває вже в передсмертній аґонії в одній з лікарень на Словаччині та що комуністичні лікарі, включно зі спеціялістами з Москви, роблять розпачливі заходи для вдержання його при житті. — Комуністи побоюються, — що смерть кардинала може викликати ще більше обурення в світі та головно збільшити проти-комуністичний спротив католицького населення в Мадярщині та в інших країнах за залізною заслоною.

СОВЄТИ ВТРУЧАЮТЬСЯ В АНГЛО-ІРАНСЬКИЙ КОНФЛІКТ

Тегеран, Іран. Іранський уряд вчора повідомив, що він готов підписати договір про торговельний товарообмін зі Совєтами, щоб в той спосіб покрити втрати, які Іран має в наслідок свого конфлікту з Британією в справі націоналізації нафти. Вже мала бути визначена іранська торговельна делеґація, — завданням якої буде обговорити і устійнити подробиці договору, що мав би бути підписаний в „найближчій будучности". З тих самих урядових іранських джерел повідомили, що теж Польща і Чехословаччина, за „спонукою" Совєтського Союзу, виявили готовість закупити в Ірані відповідну кількість сирої нафти. Іранське повідомлення проголошено безпосередньо після того, як Злучені Держави відмовилися посередничити в передачі британського урядові іранського ультиматуму відносно відновлення англо-іранських нафтових переговорів на базі іранських домагань впродовж найближчих 15 днів. Заступник іранського премієра повідомив, що ультимат таки буде переданий Британії, цим разом вже безпосередньо. Готовість Совєтського Союзу заняти місце Британії в торгівлі з Іраном вважається в західних дипломатичних колах безпосередньою совєтською інтервенцією в англо - британського конфлікту, що є тільки поза-кулісовою причиною конфлікту.

В АМЕРИЦІ

● **Висувають ген. Доґлеса Мек Артура** як кандидата на амбасадора до Японії республіканські сенатори. Демократ сен. Джан Стенніс каже, що вже тепер забагато генералів на політично - дипломатичній службі.

● **На двістіп'ятдесятріччя** університету Єйл у Ню Гейвен приїде велике число професорів з Англії. Початок ювілейних свят призначений на 19 жовтня.

● **Машини для прочищення води** для вжитку армії придумала команда армії. Таких машин вживають уже в Кореї. Чотири машини може постачити чисту воду для цілої дивізії.

● **Нові переслухання свідків про комунізм у голівудських фільмових підприємствах** почалися цими днями. Їх провадить конґресова комісія неамериканських діянь.

● **Заклик за постачання крови священиками й монахинями** видав нюйорський кардинал Спелман. В газетах вже появилися новинки про відгук на цей заклик.

● **Свято сторіччя підписання** договору індіян племені Сію в Миннесоті з білими людьми на продаж 24,000,000 акрів землі по два центи за акр, святкували в Ст. Пітер, у Міннесоті, минулої неділі. У святі взяли участь сто осіб. Ціна була $1,665.000, одначе заплачено тільки $500,000 внаслідок різних неясних постанов у контракті. Землі охоплюють теперішні стейти Міннесота, Айова, Савт Дакота.

ПОЖЕРТВИ НА ЗУАДК ПЕРЕЙШЛИ $ 1,000,000

Филаделфія. — З канцелярії Злученого Українського Американського Допомогового Комітету повідомляють, що пожертви американсько-українського громадянства на допомогово-переселенчі цілі Комітету від початку його існування вже перейшли один мільйон долярів, що становить великий рекорд в жертвенности нашого громадянства на народні цілі. Збірку першого мільйона доларів на цілі ЗУАДКомітету завершив Степан Романюк з Клівленду, якому виставлено посвідчення з числом 27,256. Як загальну суму пожертв поділити на кількість жертводавців, тоді пересічна висота пожертв буде 37 долярів.

СТОРІЧЧЯ ЩОДЕННИКА НЮ ЙОРК ТАЙМС

Ню Йорк. — Щоденник Ню Йорк Таймс в числі за 18 вересня присвячує багато місця своєму сторічному ювілеєві. Перше число цієї газети вийшло 18 вересня 1851 р. З цієї нагоди поміщена відбитка першого числа газети, будинок, в якому вона появилася під ч. 113 Нассо Стріт, теперішні будинки видавництва при Таймс Сквер і при 43 вулиці, світлини перших редакторів і власників газети з родини Адолфа С. Окса і Артура Гейса Солзберґера і привіти президента Трумана та інших достойників, прислані видавцям з нагоди ювілею.

БРИТАНІЯ ВВАЖАЄ ЗА НЕОБХІДНЕ ВІДНОВЛЕННЯ ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКОЇ ТОРГІВЛІ

Лондон. — Британські економісти вважають, що з хвилиною ратифікації мирового договору, та з привернениям Японії суверенности, японське господарство не може обійтися без свого традиційного китайського ринку, одначе, не для закупу сирих матеріялів для своєї індустрії, так і для збуту своїх промислових виробів. — Досі Японія могла обходитися без того ринку головно при американській допомозі та в окремих окупаційних обставинах. При зміні обставин, Японія — по думці британських експертів — мусітиме повернутись до своїх традиційних торговельних зв'язків, бо в іншому випадку це викликало б не тільки поважні комплікації в самому японському господарстві, але й не менш поважні забурення в світовій торгівлі. При цьому звертається увагу, що перед війною сам Китай приймав 45% японського експорту. Без цього ринку японська конкуренція могла б сильно загрожувати британським торговельним інтересам в світі.

В СВІТІ

● **Чи вибори в Англії мають бути в цьому чи наступному році** — це питання має вирішити прем'єр Етлі залежно від розміру долярової допомоги ЗДА, про що чекають вісток з приїздом Моррісона із Америки. Найновіше дослідження публічної опінії в Англії показало, що 51.5 відсотків стоять за консервагистів, 38,5 — за соціялістів, і 10 відсотків — за інші партії.

● **Знову зросла опозиція в Німеччині проти озброєння,** що утруднить здобуття німецьких солдат для атлантійської оборонної системи, — заявляють урядові кола в Бонні. Проте, наступник маршала Роммеля в славетному німецькому Африканському Корпусі, ген. Людвіґ Крювел, що його старе з'єднання готове знову взятися за зброю захищати Захід. Він обіцяє льояльність до демократії.

● **Пекінський режим заломиться,** якщо не децентралізує контролі, бо народи Азії ніколи не погодяться ні на капіталістичну, ні на комуністичну централізацію, — заявив індуський соціялістичний лідер Р. Логія, що прибув до Гонґ-Конґу з Токіо.

● **Москва хотіла б мати ще одну конференцію чотирьох потуг в справі Німеччини,** — натякає східноберлінська „Теґліхе Рундшау", а західні представники в Москві допускають, що Москва скоро вимагатиме скликання конференції, яка буде останньою спробою зупинити аліянтське озброєння.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily exxcept Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday'sissue (the Ukrainian Weakly, English language supplement):	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну дареси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВІРА В НЕМОЖЛИВЕ

Демократичні потуги думають, що як збудують величезну збройну силу, то щойно тоді Москва опам'ятається і зречеться своїх плянів панування над цілим світом. Тоді, надіються, буде щойно нагода засісти до стола з представниками Кремля, як такими, з якими буде можна говорити на розум, розв'язуючи міжнародні проблеми способом — присмливим для вільного світу. До такого висновку приходить, між іншим ,теж і Ню Иорк Таймс (з 15 вересня) у статті, в якій він обговорює останні наради демократичних потуг у Вашингтоні й Оттаві й змагання демократій до „тривалого миру, опертого на справедливості й законі".

Немає сумніву, що мирному Заходові дуже важко погодитись з думкою, що доведеться переживати ще одно величезне світове потрясення, яке може довести до загибелі цілої людської цивилізації. Звідси і віра Заходу, що він таки залякає Кремль своєю військовою силою, спинить спровокування ним нової світової війни. Демократичні потуги надіються ще й нині, що вони зговоряться з Москвою. Тому саме Велика Британія хоче доконче вдержувати торговельні зв'язки з СССР, хоч сьогодні вже загально відомо, що ті сирівці, що їх Москва висилає на експорт, це кров і піт мільйонів мучеників, це продукти невільничої праці, це хліб, видертий у мільйонів голодних. Але, коли так поступають з Совєтами тепер, коли напруження між демократіями і Кремлем доходить до верха, то що ж тоді було б, коли б говорилося з Москвою у більш приязних стосунках?

Голосимо ,що рятуємо „християнську цивілізацію", яку нищить Кремль, ворог усякої релігії. Отже рятуємо в світі такі моральні й етичні засади, які лягли в основу усієї західної культури. І чи тільки західної? Та й на конференції в Сан Франціско цілком слушно зазначено в присутності делегатів з нехристиянських країн, що всі великі релігії визнають у засаді те, що в Десятьох Заповідях Божих та в Проповіді на Горі. Отже не тільки християнський, але ввесь релігійний світ є сьогодні в конфлікті з комуністичним Кремлем! Між ними такі основні різниці, що їх ніяк погодити. Коли ж у таких обставинах є такі, що вірять, що Кремль, налякавшись збросння демократій, таки з ними вкінці зговориться, то треба бодай в уяві мати, як це зговорення може виглядати та як його можна погодити з християнськими засадами. Інакше повторювання, що демократії змагають до тривкого й справедливого миру та що такий мир не виключений без знищення кривавих, неморальних та неетичних комуністичних режимів, ясности і моралі в міжнародну політику не вносить.

Звичайна людина, а ще до того віруюча, не може ніяк зрозуміти, як можна б погодити демократичний світ зі злочинцями, які сидять у Кремлі. Як не можна було зговоритись з Гітлером, то як можна думати про зговорення зі Сталіном?

Нам здається, що коли б демократії ставили справу так одверто і ясно, то бодай підняли б мораль у світі, віру в непереможність християнських засад і неминучий розгром також і червоного тоталітарного варварства. А без віри і атомові бомби не поможуть. Очевидно можна б заспокоїтись тим, що заповідав недавно д-р Джеймс Конант, президент Гарвардського Університету, а саме, що третьої світової війни не буде, а демократії зговоряться з Совєтами в такий спосіб, що „остаточно не переможуть ані сили добра ані зла". Але чи таке може вдоволити людство, чи можна йому до такої розв'язки прямувати?

НІМЕЦЬКА АРМІЯ

Міністри закордонних справ Злучених Держав, Великої Британії і Франції на своїй останній конференції у Вашингтоні „узгіднили свої думки" відносно створення окремих німецьких військових частин, що мали б бути включені в суцільну европейську армію під командуванням ген. Айзенгавера та рам'я об рам'я з американськими, британськими і французькими вояками стояти на сторожі волі і миру в Західній Европі. Першу позицію в цій справі видвигнув французький премієр Плевен приблизно рік тому. Злучені Держави і Британія початково прийняли її досить холодно, бо вони мали інші пляни щодо німецької армії. Франція, натомість, маючи гіркий досвід з німецьким мілітаризмом, намагалася насамперед застерегтись перед можливістю його відродження, яку вона добачує головно у випадку створення окремого німецького генерального штабу. Були теж серіозні розбіжності думок відносно сили німецьких військ та військових одиниць, в які вони мали б бути зорганізовані.

Справою заінтересувався опісля ген. Айзенгавер і її відповідно оформлено на нарадах европейських військових експертів в Парижі в липні. Кінцеве її вирішення мало б наступити на конференції Ради Північно-Атлантійського Пакту, що почалася в суботу в Оттаві, столиці Канади. Проте, узгіднення думок і поглядів на цю справу великодержавних міністрів у Вашингтоні вже у великій мірі перерішує її.

Справа німецьких військових частин в европейській армії має далеко більше значення, як вже само по собі незвичайно важливе фізичне скріплення европейських оборонних сил. Власне тут у великій мірі починається перебудова майбутньої Европи, за базу якої має правити воля, а за ціль — мир. Німецькі вояки увійдуть в склад спільної европейської армії, стануть побратимами по зброї з тими самими французами, британськими і американськими та іншими вояками, проти яких вони вже два рази в цьому сторіччі боролися. Німеччина вперше входить в західну сім'ю вільних народів під політичним, господарським і військовим поглядами.

Значення Німеччини та її господарського і військового потенціялів для Заходу не можна переціняти. Економічно і ґеополітично Німеччина є серцем Европи і як вона сама могла вже два рази в першій половині цього сторіччя цілими роками ставити чоло цілому світові, то її значення в могутньому західному союзі дає Заходові повну і абсолютну перевагу. З другого боку, Німеччина потребує того Заходу не менше, як Захід потребує її. Включення Німеччини в західний аліянс вже почалося, а організація її військових частин в европейській армії буде завершенням того революційного в світовій історії процесу.

Інтересну характеристику цього процесу дає Н. И. Таймс в редакційній статті понеділкового видання, пишучи, що німецький „нарід, навіть без Східної Німеччини, нараховується на понад 48,000,000 і належить до найбільш інтеліґентних, працьовитих та виспеціялізованих в Европі. Німці, при цьому, належать теж до найліпших вояків світу. Такого народу не можна вдержати придавленим в безконечність і далеко ліпше мати його по нашому боці, ніж проти нас..."

Такими міркуваннями й диктуються теперішні заходи аліянтів в справі Німеччиня і вони без сумніву є оправдані. Вже під час другої світової війни було б багато голосів, головно з боку тих, що знають большевизм та його загрозу для світу, щоб західний світ шукав можливостей порозуміння з Німеччиною проти большевизму. Ясно, що тоді не могло бути жадного порозуміння з націстичною відміною большевизму. Але таке порозуміння цілком можливе в теперішніх обставинах, як Німеччина виявила багато доброї волі не тільки включитися в загальний демократичний процес, але й направити бодай частинно ті лиха, які на німецькому конті записані в історії. Теперішні обставини склались в користь Німеччини, бо вони приспішили західну готовість дати німецькому народові нагоду регабілітуватись й зайняти належне йому одне з передових місць у спільноті вільних народів цивілізованого світу. Тепер вже від самої Німеччини, навченої власними гіркими досвідами з вини її дотеперішніх провідників, залежатиме чи й оскільки вона цю нагоду використає.

Микола Чубатий.

Полеміка Багряного з малоросом

В опінії демократичного світу російська імперія тріщить у своїх основах. Щораз більше справедлива частина людства прихиляється до того переконання, що по розв'язанню імперії британської, голяндської, французької та японської прийшов слушний час зліквідувати російську імперію, найгірший тип імперії. Ніхто мабуть не сумнівається, що конфлікт з большевиками мусить принести розпад російської імперії на її природні частини — на національні держави. Багатомовним виразом тієї опінії була відома промова американського секретаря стану Ачесона про повстання, поширення та невмолиму майбутність російської імперії.

Немає сумніву, що головним чинникам у розкладі російської імперії стане Україна, себто звільнення українського народу з-під панування Москви. Ключеве значення України в судьбі твору Івана Грізного та Петра І. ясне та зрозуміле не тільки Політбюрові у Кремлі, але також російським імперіялістам на еміґрації. В останніх місяцях сама совєтська преса приносить щораз більше вісток про русифікацію, про винищування „буржуазного націоналізму" на всіх ділянках життя підсовєтської України. Видно, що мимо совєтського терору, хвиля національної свідомости підноситься бистро вгору, коли Кремль мимо залізної заслони мусить виявляти свою боротьбу з українським національним рухом та відкривати свої слабі місця.

Так само заворушилася російська еміґрація на заході, зокрема в Америці та в Німеччині. Утворений „Совєт для Освобождєнія Народов России" та його американські протектори тратять панування над своїми нервами, бо не бачать ні одної поневоленої національности Москвою, охочої з ними співпрацювати. Висунена ними важка гармата, що вони годяться на самовизначення народів Росії, вже також не стріляє в ціль, бо всі Москвою поневолені народи своє право самовизначення вже тридцять кілька літ тому назад виконали, продовж 34 років за нього боролися, тому завертання до часів Тимчасового Уряду Керенського з 1917 року вже рішучо стає пережитком. До того ж ніхто не вірить у щирість таких заяв. Вони є тільки тою крутою стежкою, в яку Совєт російських еміґрантів хотів би звести на політичне бездоріжжя народи поневолені Москвою, щоб остаточно завести їх під новий, „демократичний" батіг Москви.

Властиво нині одинокий реальний оборонець цілости російської імперії це — грузинський ренеґат, асимільований росіянин Йосиф Висаріонович Сталін. Тільки його терор і тримає російську імперію при житті. Розуміють це російські еміґранти, тому вони війни Америки з Совєтами не бажають і хотіли б її за всяку ціну оминути, бо це одинокий спосіб врятувати пятьсотлітній твір Москви.

Все ж таки оборонці російської імперії рахуються з поважною можливістю конфлікту з большевиками, тому ,перед американською опінією стараються обчорнювати український самостійницький рух. Поновно пускають в рух нині вже просто смішні арґументи, що український визвольний рух це твір зненавидженого націзму, що український визвольний рух це рух расової ненависти. Мовляв, український самостійницький рух звернений проти росіян та проти жидів, а поділ російської імперії це була б кривда для російського народу. Чому це так — вони пояснити не вміють. Чому це мало б бути кривдою для російського народу віддати добро, загарбане підступом царів у леґальних власників, ледви хто потрапить пояснити. А хіба ж хтонебудь вважав за кривду англійського народу передачу Індії індусам, а Бурми — бурменцям? Російські землі заселеної росіянами ніхто їм відбирати не береться. Навпаки, український нарід бажав би жити в згоді зі своїм північним сусідом після справедливого розмежування границь поміж Московщиною та Україною, де треба й шляхом плебісциту. Рівно ж у життьовім інтересі жидів, найстаршої національної меншини в Україні, щоб в Україні, де мабуть живе й буде жити третє найбільше на світі скупчення жидів, настав правопорядок та демократичний лад. Це все речі так очевидні, що й сами російські імперіялісти сумніваються, щоб тими нісенітницями когось у світі переконати та притягнути на оборону трухлявої імперії.

Найсильніша ставка, на яку рахують росіяни, це найти поміж самими українцями політичну групу, що не хотіла б відокремлення України від Росії. Такої політичної групи нині немає дарма, що росіяни та їх протектори постійно повторюють нісенітницю про мниме існування якихсь українців, що є нині за федерацію з Росією. Річ природна, що росіяни бажали б таку групу створити, тому пускають затроєні стріли поміж українців, щоб їх порізнити.

Найсильнішим і найчастіше вживаним арґументом, який висувають росіяни це той, що мовляв, самостійної України хотять тільки галичани, а не українці зі східної України. Східних українців страхають якоюсь неіснуючою охотою західних українців опанувати цілу Україну, накинути цілій Україні свій провід. На стрільців, що пускали б такі стріли поміж українців, росіяни вибирають своїх послугачів — росіян українського походження, малоросів, які з правдивим фанатизмом ренеґатів кидаються не тільки на політичну самостійність українського народу, але й на всяку окремішність українства — культурну та економічну.

Недавно в орґані нюйорських росіян „Новое Русское Слово" якийсь малорос В. Пилипенко у статті, що займає майже цілу сторінку тої ґазети великого формату, доказує, що большевики ще й нині насильно українізують Україну та що галичани та східні українці то два зовсім окремі народи. Галичани — католики — каже та напів-поляки, східні українці за Росію. Цей послугач росіян навіть Західну Украніу називає Малопольщею та рад би її зі зненавидженими галичанами-самостійниками віддати Польщі. Коли ставиться українцям з-під Росії альтернативу, пише той малорос, вибирати поміж самостійністю та большевизмом, то вони вибирають самостійність, коли ж кажуть їм вибирати поміж самостійною Україною під проводом галичан та федерацією з демократичною Росією, то вони напевно виберуть Росію.

Чому самостійна Україна має бути під проводом галичан, а не під проводом найкращих та найбільше талановитих українців зі всіх областей України, той малорос не бере під увагу.

Знаючи з якої сторони росіяни стріляють в самостійну Україну, нам слід добре студіювати їх тактику та своїм вузьким територіялізмом не давати ворогові амуниції проти спільної батьківщини. Українці зі сходу та зі заходу мусять собі ясно усвідомити, що різниці територіяльні, інше виховання продовж десяток літ — це факти проминальні, які у самостійній українській державі у другім поколінні зникнуть, але добро та інтерес вільної батьківщини — це справа перша і понад усі територіялізми.

Нашу статтю ми назвали „Полеміка Багряного з Малоросом" тому, що саме недавно на сторінках ульмівських „Українських Вістей" ми читали статтю І. Багряного: „Коли чад імперії затуманює честь", як відповідь малоросові Ф. П. Богатирчукові. Вона наповняє нас оптимізмом, бо автор своїм всеукраїнським підходом вбиває проби росіян та їх послушників малоросів кинути кістку незгоди поміж українців різних частин України.

Малорос Богатирчук, колись шаховий чемпіон Совєтської України, кинув продуману провокацію на адресу українських самостійників, зокрема на адресу самого Багряного, що він та українські політичні лідери — А. Мельник, С. Бандера — проповідують народовбивство (дженосайд) щодо росіян. Провокація Багатирчука очевидно мала на меті відвернути увагу від народовбивства Кремля доконуваного на українцях.

І. Багряний пригадує російському послушникові, що є великі партійні різниці поміж тими трьома українськими діячами, одначе він, згадуючи імена Багряного, Мельника чи Бандери, не хоче бити їх, він б'є по цілому українському самостійницькому рухові та так само хоче закрити злочини супроти українського народу тих всіх політичних проводів росіян, що винищували досі українців; тому дає відповідь і за себе і за Мельника та Бандеру — своїх політичних противників.

Автор статті наводить сотки випадків вимордування українців всіх шарів російськими лідерами мало не всіх політичних напрямків, правих та лівих, одначе ніхто — пише Багряний — не дасть прикладу, що одного росіянина мордував колинебуть Багряний, Мельник чи Бандера. Багряний дуже влучно зорієнтувався, що провокація того малороса звернена не так проти згаданих осіб, як проти українського самостійництва, тому відповідає не як член своєї партії, але як українець.

Прочитавши таку статтю душа кожного українця радується, що серед українських провідних людей бере переваrу суто державницький підхід та національна солідарність супроти ворога соборної України.

Поміж українцями можуть бути навіть різкі партійні розходження щодо програми та тактики, українці можуть мати свої територіялні звички та уподобання набуті життям, відділеним кордонами, українці — визнавці головно двох вір, одначе нас усіх лучить одна основна річ — інтерес спільної батьківщини, вільної від чужинецького панування.

Немає ніякого сумніву, що вільна українська держава буде влаштована на засадах широкої самоуправи поодиноких частин української землі, щоб кубанець, полтавець, галичанин, буковинець, волиняк чи карпатський українець, а коли схоче себе й називати старою назвою русина, чувся добре у спільній батьківщині. Один одному не буде накидати своїх навиків чи уподобань, одначе, понад це все існує і буде існувати одно спільне добро — Україна вільна з українським народом як її господарем. Вільної України незалежної від панування росіян, поляків, мадярів, чехів чи румунів хотять усі українці, а проводитимуть в ній вибрані народом найкращі та найбільше талановиті українці без територіяльного означення.

Іван Багряний у своїй полеміці з малоросом, прислужником Москви, дав прекрасний приклад українського соборництва, що відбирає ворогові всякий арґумент з його претенсіями до панування над Україною.

Іван Хмельницький.

В КРАЇНІ РАБСТВА І СМЕРТИ

10)

ЧАСТИНА ДРУГА.

Будівлі рабства і смерти.

Нарешті перевтомлена колона в'язнів зупиняється перед височенним частоколом з високими дерев'яними вежами по кутках. Зовні вся архітектура нагадує древлянське городище і мені здається, що я перенісся у далеко минулі часи. В'язні розглядають ворота з дивним написом російською мовою: „Добро пожаловать", „Горношорський іспрàвітєльно - трудовий лаґерь НКВД". Цей напис і кулемети на вежах нагадують, що ми живемо у жахливому XX. сторіччі.

Триста жалюгідних, голодних та перемерзлих і перевтомлених істот тремтіло на морозі і бажало як мога скоріше потрапити туди в той табір, опинитися під дахом, відпочити і випити кварту окропу.

Надто повільна перевірка охорони з запитом всіх „установочних даних" в'язня — як то прізвище, дата народження, термін ув'язнення.

Енкаведисти одягнені в добрі кожухи, валянки й шапки не поспішають. А як то було нам у вітром підбитій одежині!

Нарешті ми потрапляємо до середини табору. 16 колона горношорського табору типова для інших колон або „лаґпунктів", тому я зупинюся на її коротенькому описі.

Територія займає два квадратових кілометри, огороджених п'ятиметровою стіною з густого і гострого на горі частокілля. В середині огорожі збудовано 20 стандартних бараків з обапол, критих дошками. В середині двохповерхові суцільні нари, на яких покотом сплять в'язні. В одному бараці збудованому з кедрового дерева розміщено усі таборові установи, як то УРЧ (обліково - розподільча частина) — тобто відділ, який керує обліком, розподілом і звільненням в'язнів, далі йде ПТЧ — (виробнича технічна частина), КВЧ — (культурно-виховавча частина, - санітарна частина, страшна III. частина має окремий будинок, який стоїть зовсім окремо. Далі карцер — це тюрма в тюрмі, куди можна попасти за будь яке незначне порушення таборового розпорядку. Там завжди III частина тримає своїх підсудних.

Крім тих установ ще є водогрійка, кухня, хліборізка, контора, лазня, шевська і кравецька майстерні, де направляють убогу одіж і взуття.

Сполучення з зовнішнім світом іде через контрольну будку, де сидять озброєні енкаведисти. Як правило, на працю висилається людей під охороною озброєних жовнірів (озброєна охорона).

Звичайно на 40 в'язнів дається два охоронних, але про це далі.

Скільки було таборів.

Республіка НКВД в республіці СССР мала своє особливе управління, надто старанно розгалужене і розбудоване аж до нижчих клітин. 15 мільйонове населення цієї республіки вимагали пильного нагляду, ізоляції, особливих мір, щоб ніяка інформація з них не потрапила в зовнішній світ — тим більше закордон.

Але як не намагалися енкаведисти заховати свої злочини, вони цього не могли зробити у повній мірі.

Розповім про структуру таборів НКВД.

У Москві знаходилася централя всіх тюрем, поправно-трудових таборів, місць з адміністративно - висланими, спецпереселеними, політичними ізоляторами і т. п. Ця централя мала величезний апарат з кількох тисяч чоловік і носила назву „ГУЛАГ" — головне управління таборів. Йому підпорядковувалося кілька десятків управлінь таборів, які часто-густо займали терен. більший в кілька разів від великої европейської держави. Найбільшими з управлінь, що мали по кілька мільйонів в'язнів і виконували величезні загально-державні будівництва вартістю сотні мільйонів карбованців були:

1. „Бамлаг" — Будівництво байкало - амурської залізниці на далекому сході.
2. „Б. Б. К." — Біломорсько-Балтійський Комбінат — Будівництво біломорського каналу.
3. „Сіблаг" — розробка покладів кам'яного вугілля у кузнецькому басейні, заготівля дерева і інш.
4. „Москанал" — в минулому Дмітровські табори — будівництво каналу Москва—Волга.
5. „Севвостлаг" — Колима. Видобуття золота і олова.
6. „Дальлаг" — будівництва на далекому сході.
7. „Онєглаг" — лісорозробка.
8. „Тємніковські табори" — теж саме.
9. „Волга-Дон" — будівництво каналу.
10. „Астрахлаг" — риболовство.
11. „Вяземлаг" — будівництво автомагістралі Москва—Вязма.
12. „Калуглаг" — будівництво автомагістралі Москва — Калуга.
13. „Ухтпечлаг" — нафта, ліс, риба.
14. Південно-східні табори у Монголії — будівництво військового значення.
15. „Карагандалаг" — вугілля, бавовна.
16. „Горшорлаг" — гірництво і будівництво залізниці Таштагол-Сталінськ.
17. „Ярославський політізолятор" — величезна тюрма з особливим таємним режимом. В'язні політ-ізолятору сидять у одиночних камерах і позбавлені можливости працювати.
18. „Маріїнська Т. О. Н." — Тюрма особливого призначення. Це також політізолятор з особливим режимом. (В ній напр. сидів Карло Радек, засуджений по бухаринській справі) і інші.

Але це далеко не повний список таборів.

Сюди не включено ще кілька управлінь і сотень менших особливих тюрм, а також тисячі дрібних т. зв. „І. Т. К." т. зв. поправно-трудових колоній, які підпорядкуються обласним управлінням місць ув'язнень „ОМЗ". В них відбувають кару, працюючи на різноманітних виробництвах в'язні здебільшого з терміном ув'язнення до 2 років.

Всіх, хто має термін ув'язнення вище 2 років і особливо засуджених за арт. 54 — тобто за політичне обвинувачення, висилається у далекі поправно-трудові табори.

(Продовження буде).

Д-р Степан Баран

ТРИПОДІЛ ПОЛЬСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

Дещо з недавньої історії. Екзильний уряд і Рада Народова, Лондон. Рада Політична, Париж, і Комітет Демократичний Миколайчика, Вашингтон. Українська проблема і справа східних кордонів Польщі.

5)

Демократичний Комітет Міколайчика

Третій і під цю пору найрухливіший польський політичний осередок створився у Вашингтоні в Америці під проводом Станіслава Міколайчика, одного з молодщих діячів колишнього ПСЛ (Польске Стронніцтво Людове) під проводом Вінцентого Вітоса. На терені Познаньщини, звідки походить Міколайчик, ПСЛ не вспіло здобути рішальну перевагу, бо найсильнішою тамошньою польською політичною групою були завжди ендеки. Сам Міколайчик до 1939 р. не вибився на передове місце в Польщі, по своїй вдачі політичний опортуніст, увійшов до польського Сойму тоді, коли від 1935 р. ПСЛ офіційно бойкотувало вибори. Атмосфера у соймі не була пригожа для його політичної кар'єри і він зачав робити її щойно на еміграції. Про це вже була згадка, як і про його втечу з комуністичної Варшави за кордон, де у Вашингтоні створив новий осередок польської політичної еміграції — Польський Демократичний Комітет. До цього Комітету увійшли, між іншими, Станіслав Боньчик, Станіслав Вуйцік, кол. молоді діячі ПСЛ, що відограли ролю і в режимовому людовому фронті у Варшаві й опісля втекли за кордон, Владислав Заремба і Павел Залєскі, далі Кароль Попель, провідник християнського робітничого руху в західній Польщі. Одною з найзамітніших осіб табору Міколайчика на еміграції є старий член ПСЛ і кол. амбасадор проф. д-р Станіслав Кот, що й підписує за Міколайчика згаданий його Комітет та Міжнародну Селянську Унію (Інтернейшенел Пезант Юнійон) або т. зв. популярно Зелений Інтернаціонал.

Комітет Міколайчика стоїть у різкій опозиції до двох перших осередків польської політичної еміграції, яка зі свого боку вважає Міколайчика і його Комітет польським національним зрадником, головно за те, що Міколайчик визнав теперішні східні кордони Польщі. Група Міколайчика виявляє чималу політичну рухливість і має поважний гурт своїх людей і на европейському терені, зокрема в Парижі. Комітет Міколайчика має політичні зв'язки і з деякими політичними колами ЗДА і втішається їхньою протекцією і допомогою, чого не мають два перші польські політичні осередки. Цю протекцію й допомогу вдасться, мабуть, Міколайчикові задержати й надалі.

Значною політичною допомогою для Міколайчика є Зелений Інтернаціонал, у якого проводі він і стоїть, а який має попертя і офіційних американських чинників. Належать до нього діячі селянських партій, між ними й чимало колишніх міністрів, з усіх держав за залізною заслоною, від балтійських держав по Болгарію, Югославію і Альбанію, яким вдалося передістатися за океан. Зелений Інтернаціонал видає у Вашингтоні свій місячник в англійській мові „Булетін оф ди Інтернейшенел Пезант Юнійон" — у гарному графічному вигляді з численними фотознимками діячів поодиноких партій та їх життєписом. Генеральним секретарем Зеленого Інтернаціоналу і редактором Бюлетину є болгарин д-р Георгій Дімітров. Зелений Інтернаціонал має свої репрезентації в Ню Йорку, Лондоні, Парижі, Римі і Штрасбурзі і через те Міколайчикові або д-ру Котові є легко мати доступ і до деяких немаловажних політичних організацій міжнародного значення, що діють у згаданих державах. А того всього не має нині ні польський екзильний уряд, ні Виконавчий Виділ Ради Політичної і якраз під тим оглядом Міколайчик має повну перевагу над ними. Симпатії мільйонової американської Польонії поділені між всі три осередки, але найменше симпатиків між нею має якраз Міколайчик, зате, мабуть, найсильніша Рада Політична. Очевидно, кілька мільйонів американців польського походження могли б також дещо заважити на укладі політичних сил сучасної польської політичної еміграції, маючи своїх послів в американському Конґресі і чималі матеріяльні засоби. Але і вони самі не вповні об'єднані між собою, а їхні симпатії розділені між три осередки нової польської політичної еміграції.

Група Міколайчика, зложена переважно з поляків зі західної Польщі, безпосередньо мало цікавилася українською проблемою. На неї йде наступ польської опінії, щоб основно змінила своє становище в справі східних границь Польщі і станула разом з польськими партіями згуртуваними в Раді Народовій і Раді Політичній в обороні границь Польщі з серпня 1939 р.

ПЕРЕД ВИСТАВОЮ „КАТЕРИНИ" В НЮ ЙОРКУ

ІВАН ГОШ, новоприбулий український тенор, задебютує в головній ролі Андрія в опері Аркаса „Катерина", що буде поставлена Метрополітальним Комітетом українській молоді в Ню Йорку вже в найближчу неділю, 23-го вересня, в залі Фешин Інституту при 24-тій вулиці. В інших ролях цеї опери виступлять: Марія Лисогір, Анатоль Радванський, Гільдана Зятик, Микола Чалий, Алісія Кусів та групи.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою)

ПОКАЯЛЬНИКИ И ОПІРНІ

По вислуханні виступу Корнійчука, під наглядом двох „старших братів" — висланників від московської спілки письменників К. Сімонова й А. Суркова, винні письменники та поети, зібрані на тому ж пленумі, приступили до самобичування. Один із перших узяв слово В. Сосюра. Як подає совєтська преса, „з насторожною увагою пленум вислухав його виступ". Сосюра повністю визнав свою провину та пообіцяв „піти далі по правильному шляху". По ньому виступали Панч, Крижанівський, Ю. Смолич, Ю. Кобилецький, Н. Рудь, Л. Вишеславський, Б. Палійчук, В. Бичко, Д. Ткач, А. Донченко, С. Завгородний, М. Бажан, П. Тичина, М. Стельмах, Ю. Яновський, Я. Баш, П. Козланюк, А. Левада, М. Рильський, І. Ле, І. Білодід, Л. Новиченко. Всі як один громили „націоналістичні пороки", осуджували „атмосферу приятелізму" та відсутність критики і самокритики в середовищі письменників та критиків, але при тому намагалися дошукуватись „ідеологічних зривів" у інших. Це підхопили всюдисущі функціонері партії, і вже наступними днями совєтська преса заявляла: „Безсамокритичне, нещире слово Юлія Кобилецького ніякою мірою не вдоволило пленум..." „М. Рильський, признавши свої похибки, тут же намагався їх оправдувати... учасників пленуму він здивував своєю полемікою з критиками, що вимагають від сучасних творів політичної чіткости формування образів... Не вдовольнив учасників пленуму також виступ Івана Ле" і т. п. Такий А. Малишко, що останнім часом себе вважає найтвердішим большевиком серед письменників, заявив: „Промова Сосюри мене не вдовольнила".

Пленум ухвалив „розгорнену резолюцію" з „конкретними завданнями спілки письменників у зв'язку з ідеологічними зривами", якої тексту не опубліковано, та „з великим одушевленням прийняв текст листа кращому другові українського народу, дбайливому наставнику совєтської літератури, великому і мудрому вождю і вчителеві".

Київська преса звідомлення про наради пленуму подала з опізненням, беручи тексти з московської „Літературної газети".

КОНЦЕНТРАЦІЙНИЙ ТАБІР ПІД КИЄВОМ

Журнал „Тайм" за 27 серпня подає вістку, що біля Києва тепер існує великий концентраційний табір, в якому ув'язнені ельзаслотаринґці та українці, в тому й українські жінки. Цю вістку принесли недавно просто з Києва військово-полонені, які 1942-44 рр. були мобілізовані Гітлером (всього 130.000 чол.). Частина з них повернулась додому зразу після війни, а частина прибула до Страсбурґу понад два тижні тому маленькими групами — кепсько одягнені, стомлені і хворі з совєтського полону, де їх стаскали по таборах у Грозному (Кавказ) і Сибірі. Наостанку перебували вони в совєтському таборі примусової праці під Києвом. Тут вони кілька місяців довбали кам'яні скелі разом з іншими військовополоненими та з українськими жінками. „Коли ми пробували говорити з ними, вони просто зникали. О, ті українські дівчата: лише Бог знає, куди їх послали далі", — сказав 2?-літній Оскар Бер, один із тих військово-полонених. 13.000 ельзасців пропали в полоні безвісті.

ТАКОЖ ЕКСПОНАТИ

Київський державний музей, як довідуємося, поповнився новими експонатами та „багатьома цінними матеріялами" з Ленінградського історичного артилерійського музею. До Києва прислали предмети спорядження та обмундурування російської армії часів Полтавської битви, зразки форми солдатів та офіцерів Суворова і Кутузова, експонати часів війни 1812 р., а також перший злиток чавуну, виплавлений домною ім. Петровського в 1944 р. по звільнення івід німців і т. п.

ДАВАЙ ЗАЛІЗО!"

„У відповідь на заклик колективу Магнітогорського металурґійного комбінату ім. Сталіна" про „передстрокове виконання державного пляну 1951 р." листами до Сталіна ціла низка підприємств металурґійної й тяжкої промисловости взяла на себе зобов'язання збільшити продукцію, обнизити собівартість виробництва, дати надплянову продукцію вартістю мільйони карбованців. Протягом короткого часу київська центральна преса надрукувала „зобов'язання" таких підприємств: „Ленінруда" в Криворізькому залізнорудному басейні, „Дніпроспецсталь" на Запоріжжі, Запорізький завод феросплавів, трест підприємств „Запоріжбуд" чорної металурґії, завод „Азовсталь", Ждановський трубопрокатний завод і і. Друкування подібних „зобов'язань" продовжується. В передовій органу партії металургам наказано „дати соціялістичній батьківщині якнайбільше металу, зробити її ще сильнішою й могутнішою, мобілізувати всі сили на виконання патріотичних почесних завдань".

(У. Думка)

М. Шлемкевич.

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА ЗАКІНЧУЄТЬСЯ

Останні вістки про Енциклопедію Українознавства сповняють нас щирим вдоволенням. Редакційно цілий твір уже так як готовий. Йдеться тільки про малі виправки і доповнення. Йдеться тільки вже про тижні, не про місяці. Передплатникам, що брали ЕУ окремими випусками-книжками, а не чекали на оправлену цілість, розіслано такі книжки: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13. Отже в друку лишилися ще тільки чотири книжки-частини: 7, 8, 14, 15. Це спарва чисто технічна і буде в короткому часі закінчена. — Передплатники, що чекали на оправлену цілість, мають уже перший том (п'ять перших книжок) у бажаній оправі. Як тільки появиться 7 і 8 книжки, адміністрація приступить зараз до розсилки другого тому. За ним уже зовсім скоро з'явиться третій — останній. Все це технічні речі кількох найближчих місяців.

Короткі, сухі вістки. Але може добре буде зупинитися над їх людським, зовсім звичайним людським значенням. Ті вістки своєю діловою мовою говорять нам, що літом праця редакції і видавництва ЕУ не спинялися ні на хвилину. Це в час, коли багато із нас сказало собі: — тепер у гарячу, літню пору не буду займатися поважнішими речами, але кожну вільну годину і свої вакації віддам для відпочинку. Ми їздили над море, весело забавлялися на пікніках, влаштовували прогульки... Все це гарно, і добре, і справедливо. Але так само добре і справедливо буде тепере на порозі осени пригадати собі, що ні редакція, ні видавництво ЕУ не знали такого безжурного дозвілля. Саме останні місяці були місяцями найтяжчої праці над викінченням особливо важних і відповідальних частин ЕУ, і над зосередженням усіх засобів, щоб довести велике діло до кінця.

З-поза ділової мови звітів, повідомлень про стан праці над завершенням Енциклопедії навіть не чути людських, зовсім людських ноток, що прориваються в листах і оповіданнях людей, які приїздять з Европи. Оце напр. головний редактор підорвав здоров'я і рештками сил добивається до берегу. Оце керівник технічної справи — видавець перебув цього літа дві операції і лежачи в лікарні протовжував свою, надто при наших „достатках", особливо трудну працю. Скільки жури, скільки розчарувань, жалю, пригноблення, іноді просто розпуки проглядало крізь листи, отримувані з редакції і видавничого варстату, з якого вийшла Енциклопедія Українознавства.

Були і радісні хвилини. Початкові недовір'я і сумніви наших людей зникали. Весною цього року В-во Енциклопедії закликало скористати з останнього реченця нижчої передплати і таким чином підтримати НТШ і його працю над Енциклопедією. Заклик дав добрий вислід. — Особливим доказом довір'я і розуміння ваги ЕУ можна вважати те, що до дотеперішніх приєднався новий поважний фундатор Енциклопедії для чужих бібліотек, перевищаючи своїм вкладом усі дотеперішні. Це знаний підприємець п. В. Пуйда передав до розпорядження Наукового Т-ва ім. Шевченка для чужих бібліотек п'ять повних примірників Енциклопедії Українознавства, складаючи на цю ціль 150 дол. — Не менше дорогими виявами є щораз численніші листи, вирізки з яких друкуватимемо. Наші вчені, студенти, робітники, люди різних професій висловлюють радість, що мають у себе книжку, найвірніший науковий образ України, її історії, життя, творчости.

Дорога кінчається. Ще одне коротке зусилля і цілість ЕУ буде завершена. Але тепер ми вже певні! Українське суспільство вже не мусить тільки вірити і сподіватися. Воно вже може доторкатися майже до готового діла. Воно напевно зробить те одне зусилля і прискорить появу твору. Це ж останній час передплати. Вона незабаром буде замкнена. Тоді в книгарському продажу ціна буде значно вища. То ж наші суспільство пильно стежитиме за всіми вістками. Воно вирівняє всі залеглості і скористає, тепер уже без найменшого ризика, із нижчої передплати. Тим воно причиниться до зібрання матеріяльних засобів потрібних для завершення діла. І цим, такою співпрацею і співучастю, воно морально піддержить наших учених і видавців, що жертвенно віддали три роки життя цій з національного і культурного огляду конечній для нас праці.

Ще одне зусилля! Для великої української громади нетрудне зусилля. Тільки не гаймося! Берімося до нього гуртом і вже сьогодні!

ЧЕРГОВИЙ ВЕЧІР В Л.-М. КЛЮБІ

Ню Йорк. — Після відкриття сезону в Літературно-Мистецькому Клюбі минулої п'ятниці, програма найближчого вечора в п'ятницю 21-го вересня буде заповнена літературною і Театральною секціями, стараннями яких дир. Йосип Гірняк відчитає фрагмент з п'єси Івана Керницького п. з. „На вавилонських ріках". Початок вечора, що відбудеться в приміщеннях Клюбу при 149 2-га евеню, в год. 7:30.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Програма - пам'ятка святкувань 60-ої річниці українського поселення в Канаді**, які відбувалися з 7 по 15 вересня в Отаві, видана англійською мовою на доброму папері, містить матеріял з історії розвитку української частини населення Канади. Програму склав М. Дяківський, видав її Ювілейний Комітет в Отаві, до якого, поруч з видатними українськими діячами, як от о. М. Блаженко, О. Кисілевська, о. І. Данилюк та ін., — належали також порядком патронату члени уряду і парламенту.

● **Тижневик „Наш Вік"** має виходити знову, як видно із закликів адміністрації до читачів повідомити про зміни адрес, якщо такі сталися.

● **Етнографічну карту Галичини** (стан на 1939 рік) закінчує проф. В. Кубійович, використовуючи для цього не тільки всі наявні офіційні статистичні дані, а й переведені величезну кількість анкетних опитів серед колишніх мешканців, головно прикордонних сіл.

● **Проф. П. Голубенко** прочитав доповідь про М. Сціборського на сходинах відділу ОДВУ в Ню Йорку, що відбулися з нагоди 10-ої річниці трагічної смерти М. Сціборського і С. Сеника.

● **Залишенці в Европі потребують нашої помочі.** Один із них пише в листі до Канади: „Я тяжко оперований на шлунок і живу під опікою Французького Червоного Хреста. Незадовго мене випустять, але я й так не дістану праці, бо не маю сили. Поможіть мені мої браття з Канади! Не можу більше писати, бо сльози". Такі само листи надходять з Австрії, Югославії, Польщі, Словаччини. (До тих країн можна посилати „керпакети".

ПОВНЕ ПРИСТОСУВАННЯ ДО ПРАЦІ

Вісімдесятьп'ятьлітня композиторка, пані Едвин Бінні з Олд Гриніч, у Конектикат, почала брати лекції музики тому, що вона ніколи не вчилася музики, а компонувала свої твори самотужки. Вісімдесятьтри річний видавець журналів фізичної культури, Бернарр МекФадден, скочив на парашуті з висоти 2,000 стіп і опинився по пояс у водах ріки Гудсон, коло Ню Йорку. Старий Бернард Барук, довголітній дорадник кількох американських президентів, почінаючи недавно тому 81-ший рік життя, дав молодим людям раду: Дбайте про себе, втішайтеся життям".

Переглядаючи щоденну працу, маємо нагоду майже кожного дня довідатися про успіхи людей у 60, 70, а то навіть 80-ій „весні" життя — і це не випадок. Людство переживає дивні революції: небувале вичерпання людської сили і небувалі відкриття природної енергії. Впарі з тим іде продовження людського життя понад календарний рік — тобто понад пересічний до недавна 40-літній вік — і ось довідуємося про заснування фундації для сорок з додатком-річних, мета якої допомогти людям вище середнього віку використати решту життя для творчої праці.

Треба ствердити, що явище більшої довголітности виявилося нам у такому часі коли може забракнути людей до праці. Це приємна вістка для тих людей з европейської скитальщини, які, опинившися в „канонічних літах" в Америці, „опустили вуха", вважаючи себе непотрібними.

Недавно радіо оголосило новину: мобілізаційні пляни у Вашингтоні закінчені, готуйтеся до нових „джабів", тобто — до нових варстатів праці, без уваги на вік. Буде нагода для кожного!

Вашингтонські кореспонденти подають від себе такі сенсаційні вісті: „Помітні зміни настали майже впродовж однієї ночі у виглядах на працю для таких людей, які шукають роботи з уваги на мобілізаційні змагання країни". При цьому кореспонденти покликуються на студії Бюра Робітничої Статистики при департаменті праці в порозумінні з Адміністрацією Ветеранів. Вислід студій поданий у книжці „Окупейшенл Аутлук Гендбук" (Довідник виглядів на працю"). Її зладили Морис Дж. Тобин — секретар праці і Карл Грей — адміністратор ветеранських справ. Книжка має 575 сторінок друку і її вживатимуть як довідник для вишукування федеральних джабів. Нема сумніву, що вона найдеться в кожній прилюдній бібліотеці, як теж у школах і громадських осередках, як провідник для таких, що шукатимуть зайняття.

У книжці находиться список 433 занять, починаючи від університетських професорів, переходячи до робітників у гутах, від фармерів до аґентів обезпечень. Великої ваги надають фаховим заняттям, число яких зростає з поступом найновіших винаходів.

Тому, що велика кількість молоди хлюдей підлягає обов'язкові військової служби, само собою насувається думка, що особи, старші віком, заступатимуть їх місце. Це знову покладає обов'язок на старших звертати пильну увагу на плекання здоров'я, на ведення життя, згідно з вимогами найновішого поступу медицини і на особистий розвиток фізичних та умових сил. Загальних правил щодо цього нікому не бракує. Треба тільки хотіти їх дотримуватися. А коли мова про індивідуальний розвиток сил і пристосування до праці, то на це має повно нагод кожний потрібуючий. Наведені на початку приклади справді старих осіб вказують, що людська енерґія не вичерпується за якийсь строго означений час. Тому кожний може пробувати продовжити свою особисту працездатність на корисnть для себе, з ужиточністю громади і нації.

Увага! Увага!

ПОВІДОМЛЕННЯ

На основі рішення управи філії Укр. Конґр. Комітету Америки в дні 11. 9. б.р. відбудуться дня 23. 9. б.р. в салі Горожанського Клюбу у Филадельфії, 847 Н. Френклін, в год. 14-тій (2. попол).

НАЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

зі слідуючим порядком дня:

1. Відкриття зборів,
2. Вибір Президії зборів,
3. Вибір нової Управи Філії УККА,
4. Устійнення пляну праці на найближчі місяці.
5. Біжучі справи,
6. Закриття зборів.

Участь в зборах можуть брати усі фізичні за правні члени УККА., які виконали свої обовязки приписані правильником Ц.У.К.К.А.

У випадку неприсутності приписаної скількости членів збори відбудуться в годину пізніше при співучасті приявних на салі.

Управа Філії У.К.К.А. у Филаделфії.

ВІСТІ з Н.Т.Ш.

Наукові доповіді в А. В. НТШ в академічному році 1951-2

В суботу 22. вересня ц. р. в год. 6 ввечорі почнеться цикль викладів в льокалі при Чорч Ст. ч. 50, двері 252, в Ню Йорку.

Першу доповідь виголосить Лев Шанковський на тему: „Бібліографія українських підпільних видань в Україні за час 1945-1950" з виставкою відповідних друків і матеріялів.

Черга наступних доповідей буде така:

29 вересня 1951: П. Ковалів: „Лексичний фонд староукраїнської літературної мови від Х-ХІУ ст.".
13 жовтня: О. Оглоблин: „Московська теорія Третього Риму".
27. жовтня: О. Андрушків: „Про одну проблему з теорії поліномів".
10 листопада: В. Тучак: „Погляди сучасних американських учених на українську проблему".
24 листопада: К. Кисілевський: „Надпрутські ізоглоси".
8. грудня: В. Січинський: „Джерела про роксолян".
22 грудня: І. Лисяк-Рудницький: „Михайло Драгоманов. Причинок до розвитку політичних ідей у Східній Европі".
2 лютого 1952: Г. Махів: „Аграрна політика Совєтів".
16 лютого: П. Клименко: „Неевклідова геометрія".
1 березня: Л. Шанковський: „Геополітичні основи української визвольної концепції".
15 березня: М. Чубатий: „Розвиток поняття національної свідомости" II частина.
29 березня: В. Лев: „Мова американських українців".
5 квітня: О. Вороняк: „Особливості американських акційних спілок (корпорацій).
3 травня: І. Лисяк-Рудницький: „Нарис історії совєтської закордонної політики".
17 травня: П. Клименко: „Мундум реґунт нумері".

Після доповідей будуть дискусії. НТШ запрошує до участи всіх громадян, що цікавляться вище згаданою тематикою.

Конференція Філологічної Секції НТШ

В п'ятницю 12 жовтня 1951 в год. 6 ввечорі почнеться конференція Ф. С. в льокалі Товариства, що буде продовжуватись в суботу 13 жовтня ц. р. від год. 10 рано, поки не вичерпається її програми. Дотепер є зголошені такі викладачі: Д-р З. Кузеля, д-р К. Кисілевський, проф. П. Ковалів, д-р В. Лев, д-р Н. Гірняк, а крім того передбачаються: проф. Е. Онацький, д-р І. Велигорський, д-р Ю. Ґеник-Березовський, д-р В. Стецюк, д-р М. Тершаковець, д-р С. Никифоряк та інші. За основу доповідей служитиме тема: „Правопис і мова". Метою конференції є устійнити деякі розбіжності в сучасному правописі в Америці з правописом, прийнятим в 1930 році Науковим Товариством ім. Шевченка. Побажані дальші зголошення доповідей. Дирекція Ф. С. розішле в найближчих днях проєкт розробленої тематики.

Посвячення нагробника сл. п. д-ра Івана Раковського, б. голови НТШ

Дня 30 вересня 1951 в год. 2 попол. виїдуть автобуси в Нюарку з-від церкви св. Івана при Мортон Ст. в напрямі цвинтаря „Еверґрін" недалеко Елизабету, де буде посвячення нагробника гр. кат. священиками під проводом О. Ігум. В. Краєвського. НТШ і Комітет будови нагробника І. Раковському запрошує всіх його учнів і товаришів, членів НТШ, прихильників української науки та громадян з Нюарку, Ню Йорку й околиці, щоб зволили потрудитись для пам'яті великого українського вченого та організатора наукового життя.

Нагробник виконано за проєктом мистця Сергія Литвиненка в робітні С. Зелінського в Ірвінґтоні.

• РОЗШУКИ •

Пошукую мою перву сестру ПАВЛІНУ ҐЕНИК,
родж. Цурковську, яка виїхала з Галичини до Монтреалю або Торонта в Канаді. Рідню та знакомих прошу повідомити на адресу:
Теофіля Воєвідка,
родж. Волошинська,
311 Kerrigan Blvd,
Newark, N. J.

Пошукую Івана, Явдоху і Настуню Полик з Рушоря Теклини, пов. Коломия, котрі виїхали до ЗДА перед 1-шою війною. Хто знає про них або вони самі прошу голоситься на адресу: **Anastasia Klapcuniak, 216 So., Heald Street, Wilmington, Del.**

З ДІЯЛЬНОСТИ ЗАКОРДОННОГО РЕСОРТУ ВО УНРАДИ в 1951 Р.

(На прохання Канцелярії ВО УНРади, подаємо тут головні факти з діяльности Закордонного Ресорту ВО в 1951 році. З причин зрозумілих, Закордонний ресорт може подавати до загального відома тільки факти, які своїм характером надаються до розголошення).

4. 3. 1951 р. відбулася конференція представників УНРади з представниками східніх народів в Мюнхені. Вибрано Комітет, до якого увійшов представник УНРади. Резолюції конференції розіслано різним урядам і до преси.

ВО УНРади послав своє застереження до Американського Комітету для Вільної Европи в справі Карпатської України.

Вислано меморандум до турецького уряду в справі українсько-турецьких взаємовідносин.

Вироблено інформаційну записку для чужинців про український національний рух та Українську Національну Раду і розіслано на відповідні адреси.

Послано від Інформаційної Слуби ВО подяку послам Г. Куперові і Тіллінґові в справі дискусії в лондонськім парляменті про радіовисилання українською мовою, з проханням передати зміст листа мін. Моррісонові.

Видано лист до п. Андреоті, державного підсекретаря (21. 5. 1951), в справі радіо-висилання українською мовою з Риму. Для інформації італійської преси і наукових видавництв про український рух, Закордонний Ресорт звернувся по допомогу до українських наукових установ.

Вислано листа до урядів вільних країн в справі виміни територій на польсько-українському кордоні.

Закордонний Ресорт пильно слідкує за спробами деяких німецьких груп та російської еміґрації творити єдиний фронт проти большевизму, залишивши на боці справу народів, поневолених Росією.

В грудні ц. р. Східна Секція Европейського Руху має відбути свою конференцію в Лондоні. Ресорт у згоді з Українським Комітетом для Европейського Руху готує матеріяли для предложення конференції.

З уповаженими державних центрів Балтійських країн ВО УНРади має постійний інформаційний і діловий контакт. З представниками інших поневолених народів, що є включені до СССР, або належать до т. зв. „сателітів", відпоручники Виконного Органу відбувають часті інформаційні зустрічі.

Европейський Рух обмежує поле своєї діяльности країнами народів-сателітів. Однак Закордонний Ресорт вживає заходів, щоб українська проблема була взята на увагу в акції Европейського Руху.

Для цього Закордонний Ресорт УНРади, спільно з раніше створеним Українським Комітетом для Европейського Руху, покликав в грудні 1950 р. до життя Українську Організацію для Европейського Руху з полем діяльности в Німеччині. Вживається заходи для створення подібних організацій по інших країнахх Европи.

У зв'язку з заявою Американського Комітету для Вільної Европи про Східні Кордони Польщі, Закордонний Ресорт виготовив окремий меморіял у цій справі, який розсилається до всіх урядів світу і преси. Меморіял має бути виданий також окремою брошурою в світових мовах.

Супроти польських посягань на українську територію Закордонний Ресорт замовив авторові-спеціялістові написати окрему книгу з матеріялами про польсько-українські відносиня. Ця книга має ще такі відомості: „Українці, які від століть почувають себе поневоленими росіянами і, від 18-го століття, лише після революції 1917 р., змогли знову створити свою незалежну державу, яка в 1920 р. була розбита большевиками, являють собою одну з найактивніших груп (зпоміж еміґрантів). Приблизно півтора мільйона українців живе сьогодні в західньому світі. Вони зорганізовані політично, мають екзильний уряд з осідком в Авґсбурзі. Цей уряд, якого екзильним президентом держави є останній український премієр-міністер Андрій Лівицький, має ресорти зовнішньої політики, пропаґанди, військових справ і внутрішньої політики. Крім того, українці мають свій екзильний парлямент, в якому є репрезентовані різні партії, від крайній лівих (соціялісти) до крайніх правих (націоналісти), але жодних большевиків. На еміґрації немає українських комуністів".

(Треба зазначити, що повідомлення німецької газети, хоч і відбиває назагал правдивий образ, проте в дечому відбігає від інформацій, що їх подав ред. М. Лівицький. Так, напр., не було характеризовано соціялістів, як „крайніх лівих", або націоналістів, як „крайніх правих". Так само не було вжито вислову „розподіл російської імперії", а лише ствeрджено прагнення всіх поневолених Москвою народів відновити свої незалежні держави. Отже, зазначені недокладності треба віднести на рахунок німецького репортера).

Газета „Донау-Цайтунг" в числі з 24 серпня ц. р. подає під заголовком „Українці про місію Керенського" інтерв'ю видавця „Українських Вістей" і секретаря УНРади, ред. Михайла Воскобійника. Репортер „Донау-Цайтунг", поміж іншим, пише:

„Керенського у цих колах не визнають —ясно і твердо, але без якогось фанатизму. Причини до цього подаються дуже річеві, навіть обґрунтовані історично. Насамперед Керенський не є в очах українців тою людиною, яка може погодитися з невідкличною метою українського народу: створення самостійної Української Республіки після усунення комуністичного узурпарторського уряду в Києві. Для цієї мети діють всі 8 сьогодні існуючих українських портій, з яких 6 створили в 1948 р. Українську Національну Раду, свого роду перед-парлямент, при екзильному уряді з президентом Андрієм Лівицьким. Українці твердять, що Керенський хоче використати їх активні організації, щоб провести програму, яка остаточно мала б здійснити відбудову російської імперії, що існувала перед 1917 роком. Однак окремі народи ніколи не мали б належних собі прав у цій об'єднаній російській державі, до якої прямує Керенський. З цієї причини для українців й інших народів виключається всяка можливість знайти спільну плятформу з Керенським і його плянами. В імені українського народу має право виступати єдино український екзильний уряд і Українська Національна Рада".

(Укр. Інформ-Бюро)

ДО БУВШИХ УЧИТЕЛІВ І УЧНІВ УКРАЇНСЬКИХ ТАБОРОВИХ ШКІЛ У НІМЕЧЧИНІ

Табори ІРО в Німеччині поволі ліквідуються і переходять на німецьку економіку, а вірніше допомогу німецької суспільної опіки. Разом з цією ліквідацією переводиться і ліквідація наших таборових шкіл. Навіть у таборах, що ще находяться під управою ІРО, наші школи від липня не дістають ніякої допомоги від ІРО і цим змушується їх до ліквідації. У таборах, котрі находяться під німецькою управою, за поодинокими вимками, наших шкіл уже давно нема. Там діти змушені ходити до німецьких шкіл. Тому Центральна Українська Учительська Громада вирішила: всюди, де це буде можливе, відновити наші школи чи піддержати ці, що ще існують, а серед них єдину на цілу Німеччину українську ґімназію у Фельдмохінґ-Шляйсгаймі. До неї зголосилося вже понад сотка дітей з усіх сторін Західної Німеччини. Щоби їх примістити, необхідно було відкрити інтернат. Але цього мало — їх треба прохарчувати, бо на ту допомогу, що на дітей дістають батьки, неможливо вижити. А найбідніші потребуватимуть допомоги біллям, одежею і взуттям. На це нема ніяких фондів. Тому ми вирішили звернутися з проханням до наших бувших колеґ та наших бувших учнів, що опинились на чужині, розуміють що таке рідна школа, підтримати нас матеріяльно. Всякі пожертви прохаємо присилати на адресу:

Osyp Zaleskyj, 82 Fillmore Ave,
BUFFALO 10, N. Y.

Головна Управа Центральної Української Учительської Громади Мюнхен-Фельдмохінґ, ДП табір: д-р П. Кашинський, голова; проф. М. Самойлович, секретар.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

В. М., Ню Йорк. — Михайло Гайворонський помер 11 вересня 1949 року, отже це була дворічна річниця його смерті. Про це була також згадка в неділю крізь радіо на програмі Мельника в Ню Йорку.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові.

✝

Дня 17 вересня 1951 р. помер нагло у Джерзі Сити
Радник **МИКОЛА ГУМЕННИЙ.**
Покійний, род. 19. III. 1885 у Горожана Велика, пов. Рудки, Зах. Україна, б. суддя в Раві Руській, Щирці і Львові.
Похорон відбудеться в середу, дня 19 вересня 1951 р., о год. 9 рано з пох. заведення Ковальчика, на який просять знайомих і кревних горем прибиті:
ЖІНКА, ДОЧКА з ВНУЧКОЮ і ЗЯТЬ.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ТАРЗАН, ч. 2677. Змовники в нетрях.

AS WOLF LUNGED PAST A CLUMP OF ACACIAS, WHICH MOMENTARILY CONCEALED HIM FROM THE REARMOST OF THE BEARERS, SERRIF STEPPED INTO HIS PATH FROM BEHIND A TREE.
"HAH!" GRUNTED WOLF, STARTLED. "SO YOU'RE ON THE TRAIL. HOW FAR BEHIND?"
"TWO DAYS," REPLIED SERRIF. "WE FOLLOW WITH A SMALL SAFARI."
"WHAT ABOUT THE MAP?" SERRIF DEMANDED.
"NOTHING," WOLF LAUGHED IRONICALLY. "CHIRAM'S A FOOL TO TRUST LETHA. SHE'S MAKING UP TO TARZAN, OR WARRICK, IF THAT'S HIS NAME."
Distr. by United Feature Syndicate, Inc. 2677

Коли Вольф був біля групи акацій, які заховали його на хвильку від останніх у колоні людей, Серріф перегородив йому стежку з-поза дерев.

„Га!" загримів переполоханий Вольф. То ви слідом? А як далеко позаду?

„Два дні" відповів Серріф.

„Ми йдемо слідом з малою валкою"

„А що з мапою?" — запитав Серріф.

„Нічого", відповів сміхом Вольф. „Чірам дурний, що повірив Леті. Вона спішить до Тарзана або Ворріка, якщо це його ім'я".